FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	40517
Nom	Complements per a la formació disciplinària en geografia i història
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	25 - Complements per a la formació disciplinar de l'especialitat de geografia i història	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
FUERTES MUÑOZ, CARLOS	90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials
RAUSELL GUILLOT, HELENA	235 - Història Moderna

RESUM

Com disciplina acadèmica, la matèria Complements per a la Formació Disciplinar de l'especialitat de geografia i història s'incardina en el mòdul específic del currículum del Màster Universitari en Professor/a de Educació Secundària, juntament amb les matèries Aprenentatge i ensenyament de les matèries de l'especialitat de geografia i història, Innovació docent i iniciació a la investigació educativa de l'especialitat de geografia i història i Practicum de l'especialitat (incloent treball fi de Màster).

Es pretén, fonamentalment, que els alumnes (procedents de diferents titulacions i especialitats acadèmiques: geografia, història i història de l'art principalment) tinguin la possibilitat d'iniciar-se en el coneixement de les altres matèries, distintes a la seva titulació d'origen, que haurien d'impartir en l'educació secundària. Aquesta finalitat fonamental s'hauria de complementar, a continuació, amb el tractament didàctic d'algun tema de geografia, història i història de l'art en el context del currículum de l'educació secundària, mostrant els seus conceptes bàsics, els procediments didàctics a emprar i les

finalitats educatives preteses.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Esta matèria no requereix coneixements previs. No obstant això, sí que resulta d'especial importància partir de les idees prèvies dels estudiants sobre l'aprenentatge i l'ensenyança de la mateixa.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous, o poc coneguts, dins contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d´estudi.
- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d´aprenentatge que els permeten continuar estudiant d´una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d?integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d?una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l?aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col · laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.

- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on siga situat.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o l'àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer contextos i situacions en què s'utilitzen o s'apliquen els diversos continguts curriculars.
- Conèixer el valor formatiu i cultural de les matèries de l'especialitat de geografia i història i els continguts que es cursen en els ensenyaments respectius.
- Conèixer la història i els desenvolupaments recents de les matèries i les seues perspectives per poder-ne transmetre una visió dinàmica. Reconèixer-ne les aportacions en la comprensió de les complexitats del fet social.
- Desenvolupar la capacitat de comprendre les diferents dimensions del fet social i de realitzar-ne una anàlisi integradora.
- Conèixer i utilitzar el llenguatge, els conceptes clau, els procediments analítics i explicatius i els procediments d'investigació-verificació de la geografia i de la història com a forma d'aproximació crítica al món social.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

La matèria Complements per a la Formació Disciplinar amb els objectius i competències que hem reflectit abans han de facilitar els següents aprenentatges de l'alumnat:

-Desenvolupar les competències professionals que ha d'aconseguir un professor d'Història de l'Art i les estratègies corresponents que li permeten adquirir una autonomia crítica en el moment de programar les seues assignatures anuals.

-Dissenyar les activitats d'aprenentatge que li permeten conèixer les dificultats d'aprenentatge dels principals conceptes i teories de la Història de l'Art, així com dissenyar una seqüència metodològica per a superar aquests obstacles.

-Dominar els procediments adequats per a dur a terme un procés d'ensenyança-aprenentatge de la Història de l'Art que siga significatiu, tot i mostrant les relacions entre els conceptes escolars i l'explicació de la realitat quotidiana.

-Conèixer i diferenciar l'avaluació en el procés d'ensenyança-aprenentatge i utilitzar instruments per a la seua valoració que permeten qualificar amb justícia a l'alumnat.

-Saber utilitzar els recursos materials que existeixen als centres d'ensenyament (manuals escolars, altres llibres, mitjans audiovisuals i electrònics, mitjans de difusió de masses, mapes murals…) que faciliten l'aprenentatge de l'alumnat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINAR EN L'ESPECIALITAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

-Coneixements bàsics de la geografia, la història i la història de l'art presents en els currícula d'educació secundària. Relació entre els diferents enfocaments epistemològics i l'ensenyament-aprenentatge de la geografia, la història i la història de l'art.
-Aprofundiment i reformulació d'alguns continguts de la geografia en el context del currículum de secundària. Definició de fils conductors i conceptes nuclears. Implicacions en el tractament didàctic.
-Aprofundiment i reformulació d'alguns continguts de la història en el context del curriculum de secundària. Definició de fils conductors i conceptes nuclears. Implicacions en el tractament didàctic.
-Aprofundiment i reformulació d'alguns continguts de la història de l'art en el context del curriculum de secundària. Definició de fils conductors i conceptes nuclears. Implicacions en el tractament didàctic.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	19,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Altres activitats	8,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Treball en grup	4,00	100
Elaboració de treballs en grup	30,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	12,00	0
TOTAL	**156,00**	

METODOLOGIA DOCENT

En funció dels objectius d'aprenentatge, dels continguts i de les competències s'utilitzaran diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, activitats pràctiques i d'aplicació individuals i grupals, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa i dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació de les alumnes i els alumnes en les classes, incloent explicacions del professorat per a clarificar els pressupostos teòrics. S'usarà el debat quan escaiga i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica de l'assignatura.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de serreflex de l'aprenentatge individual, entès no només coml'adquisició de coneixements, sinó com un procésque té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels/as estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves al seu torn.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, mitjançant:

- Seguiment periòdic del progrés dels/as estudiants, tant en l'aula com en tutories individuals i en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant en l'aula com en les tasques que es realitzinfora d'ella.
- Proves orals i escrites

El procés d'avaluació dels/as estudiants pot incloure l'elaboració d'un informe del grau d'adquisicióindividual d'aprenentatges. Aquells estudiants que falten reiteradament a les sessions presencials perdran el dret a l'avaluació contínua i hauran de realitzar un examen final de tota la matèria. Aquest examen inclourà una provaescrita i una exposició oral d'una proposta didàctica davant el professorat responsable de l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

-

-ÁVILA, R.M. Historia del arte, enseñanza y profesores. Sevilla, Diada Editora, 2001.

-AVILA, R.M: Las concepciones de los alumnos sobre la obra de arte y sus implicaciones didácticas. Íber, nº 23, 2000, pp. 77-87.

-AVILA, R.M: El papel de la historia del arte en el currículum. Íber, nº 29, 2001, pp. 67-80.

- ESTEPA, J. (2001): El patrimonio en la didáctica de las ciencias sociales: obstáculos y propuestas para su tratamiento en el aula. En Íber, nº 30, pp. 93-105.

- IBER. DIDÁCTICA DE LAS CIENCIAS SOCIALES, GEOGRAFIA E HISTORIA. Número monográfico: Repensar el arte en la enseñanza, 37, 2003.

- PRATS, JOAQUIN et álii (2011). Geografía e Historia. Complementos de formación disciplinar (2 vols.). Barcelona. Graó.

- SANTACANA, J. y N. SERRAT, coords. (2005): Museografía didáctica. Barcelona, Ariel.

Complementàries

- - AGUAROD, C. y otros (1980). Aprender en el museo. Método activo. Zaragoza. ICE. Universidad de Zaragoza.

- AMORÓS, L (2009): Weblogs para la enseñanza-aprendizaje. Píxel Bit, Revista de Medios y Educación, nº 35, pp. 61 71.

- BORRÁS GUALIS, G. M. (1996): Teoría del Arte. Madrid.

- BURCKHARDT, J. (1992): La cultura del Renacimiento en Italia. Madrid.

- DÍAZ SÁNCHEZ, J. (1988). Excursiones por el Museo del Prado. Madrid. Penthalon.

- ESCAÑO, C. (2010): Hacia una educación artística 4.0. Arte, Individuo y Sociedad, 22 (1), pp. 135-144.

- FERNÁNDEZ, P. y GARCÍA, F. (2003): Nuevas tecnologías e Historia del Arte. El Museo Imaginado de la pintura española fuera de España. En El arte español fuera de España: XI Jornadas de Arte. Coord. Miguel Cabañas Bravo, pp. 431-442.

- GRUPO ÁGORA (1990): Trabajos prácticos de Arte. Una visión integradora (2 vols.). Madrid, Akal.

- GAMBRA GUTIÉRREZ, A. (1986). ¿Sabes ver el Arte? Madrid. Fomento de Bibliotecas.

- - GARCÍA BLANCO, A. y otros (1980). Función pedagógica de los Museos. Madrid. MEC.

- GUILLEM, M. (2010). El análisis de una obra de arte: valoración del alumnado y del profesorado sobre la enseñanza de este procedimiento en los libros de texto, Proyecto Clio 36, 18 ff.

- GOMBRICH, E. H. (1997): Tras la historia de la cultura. Barcelona.

- GUZMÁN PÉREZ, M. F. (1993). Arquitectura: percepción y conocimiento. Propuesta didáctica. Granada. Comares.

- GUZMÁN PÉREZ, M. F. (1994). Pintura: percepción y conocimiento. Propuesta didáctica. Granada. Comares.

- GUZMÁN PÉREZ, M. F. (1994). Escultura: percepción y conocimiento. Propuesta didáctica. Granada. Comares.

- HAUSER, A. (1998): Historia social de la literatura y del arte. Madrid, Debate.

- La Educación Secundaria Obligatoria en la LOMCE. Cuadernos de legislación educativa, 2 (2014).

Gobierno de Cantabria. Consejería de Educación, Cultura y Deporte.
- MARTÍN GONZÁLEZ, J. J. (1996): Historia del Arte. Madrid, Gredos.
-
- PRATS, J. (2003), Repensar el arte en la enseñanza. [Versión electrónica]. Revista Iber, 37.
- RIVERO, M.P. (2009): Museos y didáctica on line: cinco ejemplos de buenas prácticas. Hermes: Revista de museología, nº 1, pp. 110-114.
- RASCÓN, S.; SÁNCHEZ, A.L. (2008): Las nuevas tecnologías aplicadas a la didáctica del patrimonio. Pulso, nº 31, pp. 67-92.
- RICO, L.; ÁVILA, R. M. (2004): Los museos virtuales: nuevos ámbitos para aprender a enseñar el patrimonio histórico-artístico: una experiencia en la formación de maestros. Formación para la ciudadanía: las TICs y los Nuevos problemas / coord. por María Isabel Vera Muñoz, David Pérez i Pérez. Simposio Internacional de Didáctica de las Ciencias Sociales.

- SÁNCHEZ, M. (1997): La simultaneidad de los estilos artísticos en la EdadMedia. Un juego de simulación para comprender la arquitectura medieval. Íber nº 14, pp. 65-77.
- - SANTAMARÍA, J. (2004): Internet como recurso para la historia del arte. Íber, nº 41, pp. 19-34.
- SANTACANA, J. y F.X. HERNÁNDEZ (2006): Museología crítica. Gijón, ediciones Trea.

- SERRAT, N. (2001): Museos virtuales como recursos para el área de ciencias sociales. Íber nº 27, pp. 105-112.
- SOBRINO, D. (2011). La Didáctica de la Historia del Arte con TIC. Algunas propuestas para Secundaria y Bachillerato. En Actas del Congreso Internacional Innovación Metodológica y Docente en Historia, Arte y Geografía. Grupo IDHAX Mazarelos. Innovación Docente en Historia, Arte e Geografía. Universidad de Santiago de Compostela, 2001, pp. 1056-1067.
- TREPAT, J. y MASEGOSA, J. J. (1987): Cómo realizar 45 itinerarios por el arte español (2 vols.). Barcelona, CEAC.
- TREPAT, J. y MASEGOSA, J. J. (1987). Cómo realizar 45 itinerarios por el arte español (2 vols.) Barcelona. CEAC.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen tots els continguts inicialment programats en la guia docent i indicats en les concrecions facilitades per cada docent a l'inici de curs i disponibles a l'aula virtual.

2. Volum del treball i planificació temporal de la docència

Per tal d'adaptar l'assignatura al format no presencial, s'han programat activitats en línia (tasques, activitats, exercicis...) que apareixen recollides a l'Aula Virtual, així com videoconferències en l'horari i data d'algunes sessions de classe. Gravació de les sessions de classe. En qualsevol cas, es mantenen en format no presencial el volum d'hores de treball que marca la guia docent.

3. Metodologia docent

1. Pujada de materials a l'Aula virtual (diapositives, apunts, etc.)

2. Proposta d'activitats per aula virtual

3. Videoconferències

4. Gravació de les sessions de classe

5. Problemes/exercicis

6. Desenvolupament de projectes (realització guiada de una seqüencia de activitats o d´un diari d´aula)

7. Tutories (correu eletrònic i videoconferències)

4. Avaluació

Es mantenen el sistema d'avaluació inicialment programat en la guia docent i els instruments i percentatges de qualificació indicats en les concrecions facilitades per cada docent a l'inici de curs i disponibles a l'aula virtual:

- Manteniment de les notes resultants de l'avaluació contínua obtingudes abans de l'entrada en vigor de l'estat d'alarma.

- Continuïtat dels lliuraments previstos de tasques i treball de seqüencia d´activitats d´ensenyament i/o diari d´aula i del valor d'aquestes.

- Les proves teòrico-pràctiques no realitzades presencialment amb anterioritat a l'inici de l'estat d'alarma, es realitzaran en l'hora i data oficial d'examen establerta en format online. Aquest consistirà en una prova oral o escrita oberta (de resolució de problemes teòrics i pràctics relacionats amb l'ensenyament de la historia de l´art i del patrimoni). En cas de ser escrita, es pujarà a l'aula virtual com a tasca a l'hora prevista per a l'inici de l'examen.

Pel que fa a la segona convocatòria, se seguirà igualment allò indicat a la guia docent i les suggeriments aprovats per la CCA i coordinació de les modalitats del Màster. És a dir, l'alumnat serà convocat a una prova en línia, que suposarà un percentatge mínim del 50% de la nota final, on cal reflectir també les tasques practiques no recuperables.

5. Bibliografia

S'està fent un esforç per facilitar als alumnes informació sobre editorials o pàgines web que permeten l'accés en obert (Tirant lo Blanc, socials.uv, cuadernos de historia 16…)